

VELIKONOČNI PRAZNIK

LITURGIJA VELIKONOČNEGA PRAZNIKA

Prvotna Cerkev ni imela posebne velikonočne /v naslednjem: vkn/ liturgije. Krščanske občine so se vsak prvi dan v tednu zbirale, da so z evharistično daritvijo obnavljale spomin na vstalega Gospoda in tudi na druge skrivnosti njegovega življenja. Šele polagoma je nastala vkn liturgija kot obletni spomin na Gospodovo smrt in njegovo vstajenje. Okoli l. 400 sv. Avguštin že govori o Kristusu križanem, v grob položenem in vstalem, ki so se ga spominjali v posebni liturgiji sv. tridnevja.

Po novih rubrikah je vkn praznik z osmino praznik l. reda, ki ne dopušča nobene komemoracije. Tako je ta praznik izredno poudarjen kot središče liturgičnega leta. Noben spomin naj ga ne zasenči.

Vsak dan vkn osmine ima svojo liturgijo in v Rimu svojo stacijsko cerkev. Tudi s tem dobi svoj poudarek središčni pomen velike noči. Saj tako je bilo že v apostolskih časih. "Če pa Kristus ni vstal, potem je prazno naše oznanjevanje, prazna tudi vaša vera" /1 Kor 15, 14/. Z veliko nočjo krščanstvo stoji in pade.

Neizčrpno je duhovno bogastvo velike noči. Liturgija vkn osmine premišljuje slavo in moč ter dobroto Gospoda, ki nam je po svojem vstajenju dal vse: zakrament sprave z Bogom, evharistijo, utrdil vero,

dal Cerkvi poglavarja in narodom blagovest evangelija, poslal Svetega Duha. Katoliški eksegetje naštevajo po vstajenju deset Jezusovih prikazanj, liturgija pa jih od vkn vigilije do bele nedelje razvrsti devet, ne da bi upoštevala časovni red, v katerem so se prikazovanja vršila drugo za drugim.

Vkn liturgija so studenci Odrešenikovi iz katerih zajemajo Cerkev in duše sadove odrešenja v naobilnejši meri. KRŠT z bogastvom svojih milosti je VKN ZAKRAMENT, ki nanj vkn liturgija večkrat namiguje. V njem duša s Kristusom vstane k novemu življenju. "Če ste vstali s Kristusom" v Pavlovem jeziku pomeni: če ste bili krščeni. Nismo vsi prejeli krsta o veliki noči, toda njegove milosti utrdimo v sebi z obnovo krstnih obljub.

Vkn liturgija vsakogar, ki pri njej so deluje, duhovno prenovi. Iz duhovno prenovljenih se množi družina božjih posinovljencev, skrivnostno telo Kristusovo. Njena duhovna hrana je EVHARISTIJA, je zakrament EDINSTVA in LJUBEZNI. Zato se ne bomo čudili da stara vkn liturgija tri dni zaporedoma, od vigilije do ponedeljka, v prošnji po obhajilu prosi za duha ljubezni in sloge za vse, ki so se nasitili z vkn skrivnostmi. Tako nujna prošnja za edinstvo in slogo je za vkn liturgijo značilna in edinstvena v vsej liturgiji. Ista prošnja se v vkn času ponavlja vsakokrat, ko se obhajilo deli izven maše.

Stari vkn teksti kažejo torej na edinstvo med kristjani, vez edinstvi je pa sve-

ta evharistija. Brez nje ni cerkvene edino-
sti. Ali mar ni poglobljeno evharistično ži-
vljenje v Cerkvi in zlasti evharistični pe-
čat obnovljene vkn vigilije upapoln znak, da
se bliža dan, ko se bodo kristjani zedinili?
Dilema je: KRISTJANI SE BODO ZDRUŽILI ALI
OB EVHARISTIČNEM OLTARJU ALI PA SE SPLOH NE
BODO ZDRUŽILI.

NEDELJE MED LETOM -
ODMEV VELIKE NOČI

"Naše vkn jagnje,
Kristus, je daro-
vano! - To je dan

ki ga je naredil Gospod, radujmo in veseli-
mo se ga!"

V jeziku Cerkve se največji praznik li-
turgičnega leta imenuje "Dominica Resurrec-
tionis", "Pascha Domini", ali tudi samo "Pa-
scha". Aramejski izraz "Pascha" pomeni mimo-
hod. V stari zavezi je imel izraz še nasled-
nje pomene: vkn jagnje, vkn večerja, vkn
praznik in vkn osmino. Odkar je Pavel zapi-
sal, da je bilo naše vkn jagnje, Kristus, da
rovano, je Cerkev pridržala izraz Pascha in
mu dala krščansko vsebino. S tem je samo u-
resničila podobo. Izraz se je za praznik v-
stajenja uveljavil od 5. stoletja dalje. V
1. in 2. stoletju je pomenil Gospodovo smrt,
v 3. in 4. stoletju pa Gospodovo smrt in v-
stajenje obenem. Slovenci imamo za cerkveno
Pascho izraz "velika noč". Naš izraz izraža
skrivnost praznika le deloma, ker znači sa-
mo čas, v katerem se je nekoč skrivnost do-
gajala in se v simbolih in misteriju prazni-
ka še vedno dogaja, vsako leto, v nočnem ča-
su vkn vigilije.

Velika noč je letno praznovanje Gospodovega vstajenja. Vkn skrivnost je pa tako mogočna, da ODMEVA SKOZI VSE LETO, od nedelje do nedelje. Po pričevanju krščanske starodavnosti so se prvi dan v tednu krščanske občine zbirale, da so obnavljale spomin na vstalega Gospoda. V svojem nastanku je torej nedelja tedensko praznovanje Gospodovega vstajenja, njegov tedenski odmev. Vkn aleluja je tudi nedeljski vzklik radosti. Aleluja se ponavlja zlasti v antifonah nedeljskih hvalnic in hor. Ponavlja se vse leto razen od septugesime do velike noči v stopniškem spevu. Ruski izraz "voskresenje", ki pomeni vstajenje i dan vstajenja, to lepo označuje. V liturgiji vzhodne Cerkve berejo izven nedelje vkn časa po jutranjicah vsako nedeljo "vkn evangelij" - eno izmed vstajenjskih perikop. V liturgiji zapadne Cerkve imajo nekatere nedelje izrazito vkn značaj zaradi nedeljskega berila, na pr. 6. in 11. pobinkoštna nedelja. Vkn značaj daje vsem nedeljam v zapadni Cerkvi kropljenje ljudstva z blagoslovljeno vodo, ki je zapovedano pred nedeljsko konventualno mašo, ki pa se dopustno in hvale vredno opravi tudi pred nedeljsko farno mašo. Prav bi bilo, da bi kropljenje ljudstva pred nedeljsko mašo se uvedlo v vseh škofijah; zdaj ga imajo le v nekaterih.

Nove rubrike so nedelje med letom očistile in razbremenile raznih komemoracij, ki so značaj nedelje večkrat preraščale in ga skušale zabrisati. Nedelje so znova za-blestele v svoji prvotnosti kot Gospodovi dnevi.

Za dušno pastirstvo to ni brez pomena. Metoda sodobnega dušnega pastirstva, ki jo uvaja Cerkev sama, vedno bolj porablja pastoralno liturgijo, njej pa utrijujejo pot nove liturgične oblike. Pastoralna liturgija bo obrodila svoje sadove, brž ko bo v zavest klera in vernikov prodrl pomen nedelje in smisljeno urejene božje službe, pri kateri sodelujejo tudi verniki. Nove rubrike, kjer jih bodo izvedli po duhu in po črki, bodo pripomogle, da bo nedelja dan, ki ga je Gospod ljudstvu pripravil v radost in veselje.

Pot do cilja bo sicer dolga, zahtevala bo mnogo dela in truda, toda do cilja mora pripeljati. Pot se je začela pomenljivo z obnovo vkn vigilije in se dotaknila tudi vkn osmine. Po obnovljeni vkn liturgiji se kot po svojem vzoru ravna liturgija sleherne nedelje, ker hoče biti njen izraz in njen odmev.

=====
" B E S K V A S N I K R U H "

/Poslanica na Uskrs/

Vjernici u Korintu nisu mnogo porasli u krepostima. Bilo ih je koji su se hvastali svojim novim kršćanskim životom u tolikoj mjeri da ih je apostol Pavao morao ukoriti. Da su iskreno pogledali u vlastitu sredinu, imali bi se naprotiv zastidjeti. U svojoj su naime zajednici trpjeli čovjeka, koji se okaljao rodoskvrnućem. Možda su ranije čitali apostolovu poslanicu Rimljanima